

Kitâbımızın Kendine Has Özellikleri

M Akif Eyer

20 Mayıs 2026 Çarşamba

Mavera Vakfı

Motivasyon saęlayan sorular

- Mushaf nedir, Kurân ile aynı mı?
- İlk mushaflar ne zaman yazıldı?
- Kûfi yazı ve Resm-i Osmani nedir?
- Hz Osman'dan kalan mushaf var mı?
- Kıraat farkları nedir, kaç adettir?
- Hakikaten bir harfi bile değişmemiş mi?
- Medine mushafı nedir, ne farkı vardır?
- *Iqra* yazılımı nedir, ne fayda sağlar?

Mushaf nedir, Kurân ile aynı mı?

- Kurân söz, mushaf yazı
- Kurân bir, mushaf çok
- Kurân özel isim, çoğulu yok, iyelik eki almaz, “Hz Osman'ın Kurân'ları” iki kere yanlış
- Mushaf cins isim, çoğulu var, her türlü eki kabul eder, “Hz Osman'ın mushafları” diyebilirsiniz

<https://korunmuskitap.blogspot.com/2024/04/mushaf.html>

Hicretin 30. yılında İslam beldeleri

Hız Osman devrinde
çoğaltılan mushaflar:

1. Medine
2. Mekke
3. Basra
4. Şam
5. Kûfe

630 yılında “büyük sefer” olan
Tebuk, 20 sene içinde İslam
coğrafyasının ortasında kalmış

bismillâhirrahmânirrahîm

iqra bismi rabbike

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Osmani

اقرا باسم ربك

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Medine

اقْرأ بِاسْمِ رَبِّكَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Diyamet

اقْرأ بِاسْمِ رَبِّكَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Modern

اقرا باسم ربك

Farklı imlâ (yazım) türleri

- Resm-i Osmanî: Noktasız ve harekesiz en basit imlâ. Harfleri ayırt eden nokta, kelimeleri ayıran boşluk ve hemze henüz icad edilmemiş.
- Medine Mushafı: 1924 Kahire baskısına dayanan, 1985'den beri her yıl milyonlarca basılan uluslararası metin. Âsım'ın Hafs rivayetine göre yazılmış. <https://korunmuskitap.blogspot.com/2024/07/medine.html>
- Diyanet Mushafı: Daha modern bir imlâ (Ali el-Kârî, ö. 1605). Okunuşu etkilemeyen farklar sadece sesli harflerde. Sessizlerde ve harekelerde en ufak bir fark olmadığı için, iki metnin okunuşu tamamen aynı.
- Modern Arapça: Noktalar ve hemze var, harekeler yok. Mushaf yazarken **asla** kullanılmaz, sadece metin aramaya uygun.

mâliki yevmid-dîn

ملكا يوم الدين

Osmani

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ

Medine

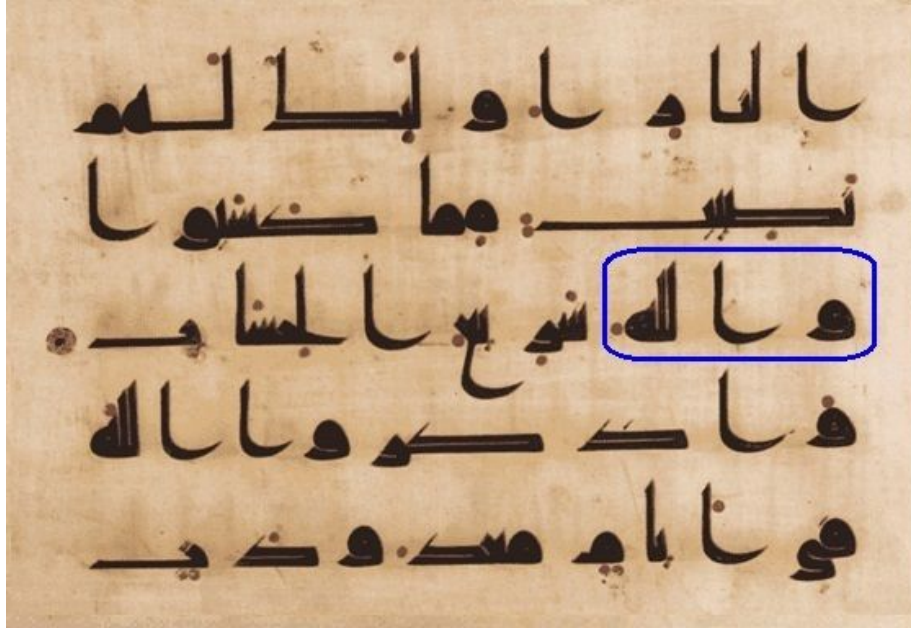
مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

Diyanet

مالك يوم الدين

Modern

Noktalı ve harekesiz Kûfî yazı

النَّارِ ﴿۱﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ
نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا
وَاللّٰهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿۲﴾
وَأذْكُرُوا اللَّهَ
فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ

Bakara 202

Noktalar hareke yerine kullanılmış, harflerin noktaları yok

Hz Osman'dan kalan bir mushaf var mı?

HAYIR yok! (Altıkulaç, s. 31)

Nitekim söz konusu nüshaların tarafımızdan satır satır incelenmesi sonunda görülmüştür ki, onlar Hz. Osman'ın yazdırıp belli başlı merkezlere gönderdiği mushaflar değil, muhtemelen onlardan istinsah edilmiş nüshalardır¹².

Başka bir gerekçe aramaksızın bu mushafların Hz. Osman'ın mushaflarıyla, yani resm-i Osmânî ile yer yer gösterdikleri imlâ farklarını ve özellikle onlardaki kâtip sehivlerini görmek bile böyle bir yargıya varmanın, yani onların Hz. Osman'ın mushafları olduğunu ileri sürmenin doğru olmadığını göstermek için yeterlidir.

Lafız korunmuş, mânâ korunmamıştır

15:9 *Doğrusu Kitâbı Biz indirdik, koruyucusu elbette Biziz*

Anlam katmanlarına örnek – 12:23 ayetinde Hz Yusuf şöyle diyor:
“Allah'a sığınırım! Şüphesiz, *O benim Rabbim*, bana güzel baktı”

innehû rabbiy derken elbette Allah'ı kastediyor, ama dinleyenler
“o benim efendim” şeklinde anlıyorlar.

Meallerde her iki anlamı da buluyoruz:

Hız. Yusuf, “O benim Rabbim” derken gerçek Rabbi olan Allah'ı kastetmiş,
fakat içinde bulunduğu konum gereği, bunu tevriyeli olarak ifade etmiştir.

<https://kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=12&ayet=23>

Geçerli kıraat farkları

Kuran-ı Kerim'in tek metin olmadığı, çok sayıda kelimenin farklı okunuşları olduğu iyi bilinen bir hakikattir.

- Telaffuz farkları -- sayısız
- Hareke farkları -- 870 kelime
- Sessiz harf farkları -- 260 kelime
- Farklı kök -- 15 kelime
- Farklı imlâ -- 45 kelime

Toplam kelime sayısı: yaklaşık 77.000

<https://okuyun.github.io/Kuran/#d=kiraat>

6 Ĥamza	Info v	hal 'atāka ḥadīṭu mūsē
7 al-Kisā'ī	Info v	
1 Nāfi'	Info v	mūsæ
Warš	Info v	
3 Abū 'Amr	Info v	
1 Nāfi'	Info v	hal 'atāka ḥadīṭu mūsā
Qālūn	Info v	
2 Ibn Kaṭīr	Info v	
4 Ibn 'Āmir	Info v	
5 'Āšim	Info v	

Kıraat farkları 1

"Mûsâ" kelimesinin yerel şive farkından gelen üç farklı okunuşu var. Diğer kıraatlere izin vermesi için kelimeyi elif yerine noktasız yâ ile yazıyoruz.

هَلْ أَتَيْكَ حَدِيثُ مُوسَى

1 Nāfi'	Info ▾	
2 Ibn Kaṭīr	Info ▾	'anṣāran li-llāhi
3 Abū 'Amr	Info ▾	
4 Ibn 'Āmir	Info ▾	انصار الله
5 'Āṣim	Info ▾	'āmanū kūnū 'anṣāra llāhi
6 Ḥamza	Info ▾	
7 al-Kisā'ī	Info ▾	

Kıraat farkları 2

Saff 61:14

ensâran lillâh ⇒ ensârallâh

أنصارَ اللَّهِ ⇒ أنصارًا لِلَّهِ

İki kıraat Resm-i Osmanî'de aynı yazılıyor. Kelimeler arasındaki elifin hangi kelimedede olduğu belirsiz.

1 Nāfi'	Info ▾	
2 Ibn Kaṭīr	Info ▾	
3 Abū 'Amr	Info ▾	maliki yaumi d-dīni
4 Ibn 'Āmir	Info ▾	
6 Ḥamza	Info ▾	
5 'Āşim	Info ▾	
7 al-Kisā'ī	Info ▾	mālīki yaumi d-dīni

Kıraat farkları 3

Fatiha 1:4

meliki ⇒ mālīki

Resm-i Osmanî iki kıraata izin veriyor, elif yazılmamış.

Kaynak:

<https://okuyun.github.io/Kuran/#d=kiraat>

Kapalı Te mi, normal Te mi?

tanzil.net

﴿٧١﴾ أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ
﴿٧٢﴾ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ

Medine

al-islam.org

أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ
وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ

Tahran

diyanet.gov.tr

﴿٧١﴾ أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ
﴿٧٢﴾ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ

Ankara

"Allah'ın nimetiyle" anlamına gelen **bini'metillah** tamlaması Kitabımızda 10 kere geçiyor. Kelimenin iki farklı imlâsı var: kapalı Te ya da normal Te ile yazılabilir, anlamı değişmez. Özellikle Nahl suresi örneği önemli, çünkü ard arda iki ayette bir öyle bir böyle yazılmış ve fark bütün mushaflarda aynen korunmuş.

71. ayette kapalı Te, 72. ayette normal Te

<https://korunmuskitap.blogspot.com/2024/07/nimet.html>

15:78 وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لظَالِمِينَ

50:14 وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمٌ تُبِيعَ

26:176 كَذَّبَ أَصْحَابُ لَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ

38:13 وَثَمُودُ وَقَوْمٌ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ

26:176

1 Nāfi'	
2 Ibn Kaṭīr	'aṣḥābu laikata
4 Ibn 'Āmir	
3 Abū 'Amr	
5 'Āṣim	
6 Ḥamza	kaḏḏaba 'aṣḥābu l-'aikati l-mursalīna
7 al-Kisā'ī	

ashâbul-eyke tamlaması 4 ayette geçiyor. İlk ikisinde elif var, diğer ikisinde yok!

<https://okuyun.github.io/Kuran/#b=yokapi>

Son iki ayet **ashâbu leyke** olarak okunabiliyor. (Asım kıraatinde hepsi aynı okunur) Hangi kulak ikisini ayırt edebilir? Çoğunluğun duymadığı bu fark, yazıda titizlikle korunmuş.

+ 12:2 يوسف S.234 ▾

indirdik

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

+ 20:113 طه S.318 ▾

indirdik ve
açıkladık

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ

+ 39:28 الزمر S.460 ▾

eğriliği olmayan

قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

+ 41:3 فصلت S.476 ▾

ayetleri
açıklanmış

كُتِبَ فَصِّلْتُمْ آيَاتِهِ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

+ 42:7 الشورى S.482 ▾

vahyettik

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ

+ 43:3 الزخرف S.488 ▾

yaptık

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

qurân kelimesi 68 yerde elif ile, iki ayette elifsiz yazılır. Yusuf suresinin başında, iki farklı imlâ birlikte kullanılmış.

Burada “Arapça” kelimesi 6 ayette bulunmuş, **qurân** kelimesinin elifsiz yazıldığı iki yer ince dörtgenle gösterilmiştir.

<https://okuyun.github.io/Kuran/#b=nA Erb>

Standart dışı mushaflar yok mudur?

Ancak müzelerde ve kütüphanelerde bulunabilir. Mushaflar üzerinde uzman olan Prof Tayyar Altıkulaç, "Mushaf metinlerinde imla dışında bir farklılık olmadığını, dünyanın her yerinde aynı metnin okunduğunu" vurguluyor. Yani eski yazmalarda gözlenen ufak farklar kıraati ve mny değiştirmiyor.

Bu yazmalara erişemiyorsanız, harf farkı şöyle dursun, (elif ve hemze dışında) farklı bir imla bulamazsınız. Tahrifte ittifak olmaz: Her konuda ihtilaf çıkartan bu kadar millet ve cemaat aynı metinde anlaştıysa elbette vahiyle gelen mesaj bu olmalı. Tahrifat olsaydı sayısız muhtelif metinler ortada dolaşıyor olurdu.

<https://korunmuskitap.blogspot.com/2022/05/hakikaten-korunmus.html>

Asım kıraatine özel kurallar

Medine

Diyanet

medd

وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا

وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا

Furkân 25:69 zamir med ile okunur

sekte

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ

Kıyâme 75:27 sekte yapılır

imale

مَجْرِيهَا وَمُرْسِيهَا

مَجْرِيهَا وَمُرْسِيهَا

Hûd 11:41 imâle yapılır

işmam

مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا

مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا

Yûsuf 12:11 işmâm yapılır

teshil

ءَأَعْجَمِيٍّ وَعَرَبِيٍّ

ءَأَعْجَمِيٍّ وَعَرَبِيٍّ

Fussilet 41:44 teshîl ile okunur

seyyiâtu kelimesinde simetri

işledikleri kötülükler	+ 16:34 النحل S.269 ▾	A	فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا	F
başlarına yıkılmış				
kazandıkları kötülükler	+ 39:48 الزمر S.463 ▾	K	وَبَدَأَ لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا	V
açığa çıkmış				
kazandıkları kötülükler	+ 39:51 الزمر S.463 ▾	K	فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا	F
başlarına yıkılmış				
işledikleri kötülükler	+ 45:33 الجاثية S.501 ▾	A	وَبَدَأَ لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا	V
açığa çıkmış				

fesiyâmu kelimesinde simetri

+ S.29 البقرة 2:196 ▾

فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ

+ S.92 النساء 4:92 ▾

فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِّنَ اللَّهِ وَكَانَ

+ S.121 المائدة 5:89 ▾

فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفْرَةٌ أَيْمَنِكُمْ إِذَا

+ S.541 المجادلة 58:4 ▾

فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَّمَآسَا

Son Söz

- Kurân-ı Kerîm sözlü bir mesajdır: Lafız (en az 10 kıraat farkıyla birlikte) her harfiyle *korunmuştur*.
- İmlâ *korunmamıştır*: Zaman içinde farklı yazı şekilleri kullanıldığı gibi, günümüzde en az iki imlâ yaygındır. *Resm-i Osmani* kuralları 1400 senedir muhafaza edilmiş.
- Bazı ayetler birbirini tamamlayan farklı anlamlara açıktır; bazılarında kıraat farklarının getirdiği anlam zenginliği vardır. Öte yandan bazı ayetlerin tanınmayacak kadar uç yorumlara çekildiği de bir gerçektir. Bütün bunlar, imtihanın parçası olarak, mânânın lafız gibi tek biçimli korunmadığını gösterir.
- Kıraat ve imlâ konusunda, Kitabımıza özgün birçok özellik erbabı tarafından bilinir ve korunur.

Giriş	
Kur'an Deryasında...	3
Mushaf	
Kur'an bir, mushaf çok	6
Mushaflarda farklar var!	8
Resm-i Osmanî	13
Medine Mushafı	16
Minik imlâ farkları	18
Kıraat	
Geçerli kıraat farkları	21
Korunmuş unsurlar	25
Bir kitabın bin senesi	27
Harf farkları listesi	30
Anlam	
Bir Kelime Örgüsü	32
İqra ve Sözlükler	35
Muğlak bir ayet: Abdest	37
Meleklerin İşleri	38
Korunmuşluk	
Tahriflerden Korunma	40
Bir Metin Nasıl Korunur?	42
Korunmuş Yazım Farkları	48
İmlâ farkları hata değil	49
Benzerlik	
Benzerlik Öbekleri	53
Benzerlik ve Kıraat	54
Alay ettikleri şey...	56

Dinlediđiniz için teŝekkür ederiz

[Sunum linki burada](#)